

że jest to porządek ogólnej systematycznej akcji zwalniania i twierdzili, że żołnierze zwalniali się prosto do domu. I żołnierze, i my serce wierzysmy tym zapewnieniom... Radość była wielka... Dopiero dużo później dowiedzieliśmy się, że nikt ani myślał zwalniać żołnierzy i odsyłać ich do domu - ^{olbrzymia} większość została ~~prze-~~ciśn odestana do ciężkiej pracy w kopalniach rudy w Krywym Rogu, czy innych miejscowościach. Wywóz żołnierzy mijat w tempach, stachanowskich i za tydzień już w zimnych murach Starobiel-skiego klasztoru zostali sami oficerowie. ~~Te~~ Miejsca było teraz więcej... ~~zrobiliście~~ Odrzyliśmy, jak to się mówi i na wiele, i na dwóch... Bo po żołnierzach - Kolej jechać do domu czekała, przecież, ^{na} nas... Ale mijaly dni, a nikt absolutnie nie dbał o nas, o zwolnieniu nichto zupełnie. Odwrótne, pewnego zimnego dnia listopadowego do obozu przybyła nowa partja jeńców-oficerów, ~~po tygodniu~~ po tygodniu - jeszcze jed- na... i wreszcie obóz nasz uzupełnił się znów tłumem zmaltratowanych, obdartych postaci. Władze porobiły ^{z nas} nowe spisy (co się robiło, na- wiąsem mówię, prawie co drugi dzień), prze- licowały - i dowiedzieliśmy się, że jest nas, ^{oficerów} Starobieloku wrostkiego 4.000 ~~ofic~~

i zwolnienia i twierdzili, że żołnierze
 zwalniali się prosto do domu. I żołnierze, i my
 szczerze wierzyliśmy tym zapewnieniom... Radość
 była wielka... Dopiero dużo później dowiedzieli-
 śmy się, że nikt ani myślał zwolnić żołnierzy
 i odsyłać ich do domu - ^{olbrzymia} większość została ~~prze-~~
~~nie~~ odestana do ciężkiej pracy w kopalniach
 rudy w Krywym Rogu, czy innych miejscowościach.
 Wywóz żołnierzy mijat w tempach, stachanowskich
 i za tydzień już w zimnych murach Starobiel-
 skiego klasztoru zostali sami oficerowie.
~~Nowe~~ Miejsca było teraz więcej... ~~zabito~~
 Odrzyliśmy, jak to się mówi i na wiele, i na
 dwóch... Bo po żołnierzach - Kolej jechał
 do domu czeka, przecież, ^{na} nas...
 Ale mijaly dni, a nikt absolutnie nie
 dbał o nas, o zwolnieniu niczto zupełnie.
 Odwrótne, pewnego zimnego dnia listopado-
 wego do obozu przybyła nowa partja jeńców-
 oficerów, ~~po tygodniu~~ po tygodniu - jeszcze jed-
 na... i wreszcie obóz nasz zapętnił się znów
 tłumem zmaltretowanych, obdartych postaci.
 Władze porobiły ^{z nas} nowe spisy (co się robiło, na-
 wiasem mówiąc, prawie co drugi dzień), pre-
 licowały - i dowiedzieliśmy się, że jest nas,
^{oficerów} w Starobieloku wrystkiego 4.000 ~~osób~~

Tymczasem - "jami sobie stady"

Wamioty znikły, ale i cerkiew i inne budynki, pokasztorne były tak zapchane ludźmi, że literalnie fala nie było gdzie wstąpić. Zaרגליśmy majstrować sobie ^{w cerkwi i w pokojach} jakiejś - tamie pryzce, ale na korytarzach ludzie i nadal spali na gołej, pokrytej ~~brodawkami~~ błotem podłodze, jeden przy drugim... Lieptników nie mieliśmy. Bielizny nam tak samo nie dawali. Do łasni, prawda, chodziliśmy, ale naraz nie więcej, jak 30 osób, tak że ^{treba było} czekać swojej kolejki ~~na~~ ~~przebiegu~~ miesiącami. Wszy spali w ubranii i wkrótce zjawilo się u nas mnóstwo wszy. Co chwile można było widzieć taki obrazek: gromadka chudych, sziniatych ad zimna ludzi siedzi w kacie i z zacięciem bije (wszy ^{swoids} w łachmanach) ~~ubranie~~... Komendantura obozu obwieściła na samym poranku, że oficerowie powinni sami obsługiwać oboz i z miejsca podzieliłiśmy się na ~~grupy~~ "drużyny specjalistów". Jedni z nas obsługiwali kuchnie - gotowali jedzenie, myli kotły, obierali kartofle. Inni znów zajęli fosady zamiataczy, jeszcze inni - drwali, tamci - asenizatorów. Reszta - nie zajęta w obozie - chodziła pod moją strażą entkamedystów na stację kolejową wyładowywać ~~na oboz~~ z drewnem i węglem.

namioty znikły, ale i cerkiew i inne budynki,
 poklasztorne były tak zapchane ludźmi, że
 literalnie palca nie było gdzie wsadzić.
 Zaרגליśmy majstrować sobie ^{w cerkwi i w pokojach} jakieś tamie
 przese, ale na korytarzach ludzie i nadal
 spali na gołej, pokrytej ~~brodawkami~~ błotem podłod-
 ze, jeden przy drugim... Lieptników nie mieliśmy.
 ❶ bliźnię nam tak samo nie dawali. Do łazien-
 ki prawda, chodziliśmy, ale naraz nie więcej, jak
 30 osób, tak że ^{treba było} czekać swojej kolejki ~~do~~-
~~mycia~~ miesiącami. Wsrysey spali w
 ubranii i wkrótce zjawilo się u nas mnóstwo
 wszy. Co chwile można było ~~widzieć~~ taki
 obrazek: gromadka chudych, szniatych ad
 zimna ludzi siedzi w kacie i z zacięciem
 bije (wszy ^{swoich} w łachmanach) ~~ubranie~~...
 Komendantura obozu obwieściła na
 samym poranku, że oficerowie powinni sami
 obsługiwać obóz i z miejsca podzieliłiśmy się
 na ~~komandy~~ "drużyny specjalistów". Jedni z
 nas obsługiwali kuchnie - gotowali jedzenie,
 myli kotły, obierali kartofle. Inni znów
~~zajęli~~ ^{zajęli} fosady zamiataczy, jeszcze inni - dr-
 wali, tamci - asenizatorów. Reszta - nie
 zajęta w obozie - chodziła pod moim straż-
 enkami medyków na stacje kolejową wyłado-
 wywać wagony z drewnem i węglem.

ymerasem

dalej - tym zima (co raz moeniej zacis kala)

motol nas... warunki zycia w obozie
jeszcze sie pogorszyly. Nareszcie gospodarze nasi
postanowili rozpoczec budowe barakow.
Chc sie rozumiec, budowalismy ich tak samo sami.

Podpedzani zimnem i nadzieja, otrzymali nareszcie
prawdziwy dach nad glowa, pracowalismy swawo
i pod koniec grudnia baraki byly juz gotowe.
Na sylwestra kazdy z nas mogli sie z niewy-
godnoscia rozkosz wyliczyc sie na przyzbyt,
choi wazki, niewygodny, ale prawdziwy
przyzbyt, co pachnialo tak swojsko mokrem
drewnem i gesty zywicą.

I wiegz obiecanki - cacanki

A bolszewicy wiegz klamali i klamali...
w paszportniku oni zapewniali nas, ze Boze
narodzenie bedziemy obchodzic w domu,
"z dziateczkami"... Nadeslo Boze Narodzenie -
data zwolnienia przesunieto na styczen, i t.d.,
bez konca. I myslimy, oszukani juz tyle
razy, wierzylismy kazdej nowej poglosce
i serca nasze zaczynaly odnowa lic stod-
kim niepokojem... Dom! Ojczyzna!
Magierne slowa... Czyje - z serca nie zabli-
je moeniej na sam ^{ich} ~~sam~~ drewnik?
Ale miaz miesic, drugi, trzeci...
i

we mroźne koło... Warunki życia w obozie
 jeszcze się pogorszyły. Nareszcie gospodarze nasi
 postanowili rozpocząć budowę baraków.
 Chęć się rozumieć, budowaliśmy ich tak samo sami.

Podpędzani zimnem i nadszając, otrzymać nareszcie
 prawdziwy dach nad głowę, pracowaliśmy żywo
 i pod koniec grudnia baraki były już gotowe.
 Na sylwestra każdy z nas mógł się ^{wybiegnąć} z niewy-
 stawioną rozkoszą ~~wybiegnąć~~ się na przyrząd,
 choć ~~więzi~~ niewygodny, ale prawdziwy
 przyrząd, co pachniało tak swojsko mokrem
 drewnem i gęstą żywicą.

Jeszcze obiecanki - caenki

A bolszewicy wciąż kłamali i kłamali...
 W październiku oni zapewniali nas, że Boże
 Narodzenie będziemy obchodzić w domu,
 "z dziateczkami"... Nadchodzi Boże Narodzenie -
^{data} ~~data~~ zwolnienia przesunięto na styczeń, i t.d.,
 bez końca. I myślimy, oszukani już tyle
 razy, wierzyliśmy każdej nowej pogłosce
 i serca nasze zaczęły odnowa kłęić spod-
 kim niepokojem... Dom! Ojczyzna!
 Magiczne słowa... Czyje-ż serca nie zabi-
 je mocniej na sam ^{ich} ~~sam~~ dźwięk?
 Ale minął miesiąc, drugi, trzeci...
 Otreźwialiśmy... a minęło pół roku - i

o bozie naszym zebrała się, faktycznie,
 sama inteligencja: inżynierowie, lekarze, nauwy-
 ciśle, adwokaci i t. d.

Wiem mówię, że i oficerowie zawodowi, i ofi-
 cerowie rezerwy stali w stosunku intelektual-
 alnym niepomierne wyżej od najlepszych bol-
 szewickich propagandystów. ~~z tego powodu~~
~~dużo z nas "wychowawcy" - eukamedysty byli,~~
~~bez względu na propagandytami nie najlepsze-~~
~~mi, a tak, średniego poziomu, to o wynikach~~
~~ich "wychowawczej" pracy nie warto nawet mó-~~
~~wić.~~ Każdego roku, kiedy taki, pewny siebie i
 mówca zaczytał z nami pogadankę i, rozpa-
 łony ~~z~~ własnym "kwasomówstwem", ~~z~~
~~przez~~ wzięł się podmacowywać swe argumen-
 ta cytatami z ~~Marksa~~ Marksa-Engelsa -
 Lenina - Stalina, ~~z~~ niektóry z naszych
 oficerów z miejsca zbijali go moenerni
 kontr-cytatami, bo, jak ludnie kulturalni,
 oni nie goney, a nawet dużo lepiej ~~nie~~
 znali i prawidłowiej rozumieli i Marksa,
 i Engelsa, i innych teoretyków "raju" ko-
 munistycznego. Fakt ~~ten~~ ^{całkiem} zbijali z tropu
 naszych eukamedystów i prawie że każde
 ich wystąpienie przed naszym forum
 kończyło się stromotną porażką propa-
 gandy bolszewickiej. "Chytry pankowie",
 - innymi słow na własną obronę wychowawcy
 nie znajdowali i nie mogli

...asie między imi, nami ^{wejści} ~~to sta~~. codziennie
 Bolszewicy sami odrywali swą niższość w sto-
 sunku do nas i, jak ludzie z psychologią
 barbarzyńską, nie umieli nam tego darować,
 obszywając nas ironicznie "pankami", "obran-
 nikami" i t.d. ~~A~~ Myśmy znów nie mogli
 im darować ich klamstwa, gwałtów, drisko-
 ei i straszliwego braku kultury.

A w obozie naszym spotykaliśmy się ^{co roku} z przykła-
 dami tego ~~braku, co niezmilnie nas~~ ~~co roku~~
~~ludzi z innego jak by świata~~ ~~z kultury, jak~~
~~by tam nie było, zachodnia, co roku~~
 Zachodu.

61

Ważki piesek

Oto jeden z takich przykładów:

W obozie naszym było dużo psów bszpanskiich...
 One kręciły się przy kuchniach, ~~nie~~ ~~rozgrzebywały~~
 śmiećniki, gryzły się o kosie i odpadki pod oknami
 naszych baraków... Wym erubym psiem sercam
 stworzenia te jakoś wyerity w nas "swajskie",
 takie same pokrywudzone losem dusz, i lgnęły
 do nas, jak smoka.

Jeden z takich psów, specjalnie jakoś przy-
 miłny, stał się ulubieńcem całego obozu. Pew-
 nego mroźnego zimowego dnia piesek ten ~~raz~~
~~leżał~~ ~~na ścieżce~~ ~~do baraków~~, ~~drżąc~~ ~~z~~
~~zimna~~, ~~wyglądał~~ ~~kogoś~~ ~~z~~ ~~nas~~, ~~żeby~~ ~~wznieć~~ ~~się~~
 nam radośnie do nóg i, kręga ogonem, oka-
 zać nam swa nie sympatję. ^{W tym czasie}

ch "wychowawców" - propagandystów,
 i zdążając do jednego ~~z~~ baraków na kolejną turę
 "rozmowy" z oficerami. ~~Piesek~~ ^{wprost} ~~rytmicznie~~ ^z zamierzał
 egonkiem i jemu, ale odpowiedź na pierwsze
 witanie było drżące kapnięcie bolszewickiego
 buta. ~~Piesek~~ ^{prawnie} ~~się~~ ^{parę} rasy i pre-
 żankiwie zajęła. Oficerowie powyskakiwa-
 li z baraków, podnieśli biedacynę, zanieśli
 do baraku. Znalazł się weterynarz. Okaza-
 ło się, że nasz bolszewicki "Kulturträger"
 złamał psu obojętne. Cały barak, oburo-
 ny tym ^{nowym} przykładem sowieckiej "Kultury",
 zaopiekował się pieskiem. Przetamana kasa
 została restawiona, zabandażowana. Pies
 jęczał i wył z bólu, a młody pokolei nasi-
 li go na rękę, grali, utulali. Cisnęło się
 to dnie i noc i, choć w baraku było kilka-
 set ludzi o różnych temperamentach - nikt
 ani słowa nie zaprotestował, nie zaproponował
 wypieść psa na dwór. Odwrotnie, nasza nie-
 wiarę do eretycznych katów była **do** tego
 stopnia rozpalona tym ~~nowym~~ ^{nowym} przykładem
 bezsensownej bolszewickiej żartochi, że mi-
 liśmy za honor tulić i nosić jej ofiarę, choć
 i była ona ^{jedynie} ~~z~~ ^z przykładem berpaistkim psem...
 Taka ośmiałość w stosunku do ~~berpaistkich~~
 zwierzęcia była absolutnie niezrozumiałą dla
 bolszewików. ~~Z~~ ^Z ~~po~~ ^{po} ~~raz~~ ^{raz} ~~tku~~ ^{tku} oni chcieli zabnąć
~~o~~ ^o ~~nie~~ ^{nie} ~~ust~~ ^{ust} ~~ka~~ ^{ka}

"rozmoż" z oficerami. Piasek wystrzelił zamerdat
 egonkiem i jemu, ale odpowiedzą na ptie prz
 witanie było drżenie kapucynie bolszewickiego
 buta. Piasek przewrócił się parę razy i pre-
 wazliwie zajęerat. Oficerowie powyskakiwa-
 li z baraków, podnieśli biedacynę, zanieśli
 do baraku. Znalazł się weterynar. Okaza-
 ło się, że nasz bolszewicki "Kulturträger"
 złamał psu obojerek. Cały barak, oburo-
 ny tym nowym przykładem sowieckiej "kultury",
 zaopiekował się pieskiem. Przetamana kasa
 została zastawiona, zabandażowana. Pies
 jęerat i wył z bólu, a myśmy pokolei nosi-
 li go na rękach, grali, utulali. Cisnęło się
 to dnie i noc i, choć w baraku było kilka-
 set ludzi o różnyeh temperamentach - nikt
 ani razu nie zaprotestował, nie zaproponował
 wypieść psa na dwór. Odwrotnie, nasza nie-
 wawieć do czerwonych katów była do tego
 stopnia rozpalona tym ~~złym~~ przykładem
 bezsensownej bolszewickiej zatkności, że mi-
 liśmy za honor tulić i nosić jej ofiarę, choć
 i była ona ^{jedynie} zwykłym berpańskim psem...
 Jaka cnota w stosunku do ~~zwykłego~~
 zwierzęcia była absolutnie niezrozumiałą dla
 bolszewików. ~~Zpozątku~~ Oni chcieli zabnąć
 nam psa i zastrelić go, ale spotkali

Zamiaru...

Pies kurował się u nas około dwóch mie-
sicy i tak się do nas przywiązał, że nie pod-
puszczał do nas na parę kroków żadnego
bolszewika, sprawiając naszym enkawedy-
tom niemały kłopot...

~~Latryny~~ ^{Latryny} w grobowcach i nieboszczyce pod śmiet-
nikami.

A oto jeszcze jeden przykład:

Na terenie naszego obozu znajdowały się dwie cer-
kwie: jedna była kiedyś soborem, inna - zwykłą
cerkwią klasztorną. W czasie przeprowadzenia
akcji bezbożniejszej, bolszewicy obrócili sobór
na spichrz, a cerkiew stała pusta i tam
składano ~~się~~ różne rupiecie, aż nareszcie
~~niektórzy~~ znaleźli ^{im} tam przytułek.

Przy soborze był ementarz. Kiedyś na emen-
tarsu tym chowano mnichów i bogat^{szych} z wierz-
nych - klasztornych "dobroczyńców". Jak się rozu-
mieć, że akcja bezbożniejsza nie ominęła i emen-
tarsa. Pilni "bezbożnicy" pomysłowali krzyżo-
pomniki, podeptali mogiły... a kiedy ~~to~~
w klasztorze zakwaterowano ^{i potrzebę powstała potrzeba budowania} jeńców - bolsze-
wicy pośpieszyli z wykorzystaniem na ten cel
~~akurat ementarsu~~, a mianowicie starych,
obsernych, rodzinnych grobowców.

...nego się nie namyślają, kierownicy obozu
 powyrzucali z nich pozostałe jeszere tu i tam
~~z trumny~~ z kosami nieboszeryków, przetobili wed-
 luga potrzeby i przynitywane latryny były goto-
 we. Cheąc-niecheąc musieliśmy z nich koryst-
 tać.

Albo jeszere:

Pewnego dnia nasi Komisarze zaprowadzili
 nas na tyły cektwi i rozkazali kopac' ja-
 me, na śmiecie i pomijje. Wykopaliliśmy już
 dość głęboką jamę i raptem zawa drżiliśmy
 łopatom i ~~nieboszeryka~~ ^{trupa}. Była to, sądzę
 po resztkach ubrania, mniszka, rozstrzela-
 na, jak widać, przez Bolszewików, bo leżała
 ona bez trumny, skurezona... Zawiadomiliśmy
 o znalezionym Komendanturę obozową. Przeszedł
 enkawedystry, ~~on~~ obejrzał jamę i trupa, i
 stwierdził, że jama ^{jest} ~~ma~~ już dostatecznie
 głęboka, ~~on~~ ^{on} ~~nie~~ ^{nie} ~~każat~~ ^{nie} ~~nam~~ ^{nie} ~~za~~ ^{nie} ~~kopac'~~ ^{nie}
 jamy. Oficerowie próbowali protestować,
 mówiąc, że nieboszeryca była przecież erło-
 wiekiem, że łamie pomij i rucanie różnego
 pastudztwa ~~na~~ ^{ery-kolajek} ~~grób~~ ~~ta~~ jest świętokradz-
 twem, ale przedstawiciel władzy sowieckiej
 ponuro krzyknął: "co za brzdury gadacie,
 ery-i nie wszystko jedno, gdzie to ścierwo
 będzie leżało?" I nieboszeryca ~~była~~ ^{została}

Całi z nich pozostałe jesere tu tam
~~głęboki~~ ^{rumny} z kosemi nieboszeryków, przerobili wed-
 lug potrzeby i przynitywane latryny były goto-
 we. Cheac-niecheac musielisiny z nich korys-
 tac.

Albo jesere:

Pewnego dnia nasi Komisarze zaprowadzili
 nas na tyły cektwi i rozkazali kopac ja-
 me, na smiecie i pomijje. Wykopalisiny jure
 dosci glębokę jame i raptem zawa drilisiny
 lopatami o ~~nieboszeryka~~ ^{trupa}. Była to, sgdzgc
 po resztkach ubrania, miszka, rozstrela-
 na, jak widać, przez Bolszewikow, bo lezala
 ona bez trumny, skurezona ... Zawiadomilisiny
 o znalezionym Komendanture obozowg. Przyste-
 entkawedyty, ~~o~~ obejrzał jame i trupa, i
 stwierdzil, że jama ^{jest} ~~ma~~ jure dostateczną
 glęboka, ~~o~~ ⁱ ~~trupa~~ ^{trupa} miszki glębiej, na dnie
 jamy. Oficerowie probowali protestowac,
 mówic, że nieboszeryca była pracie erło-
 wiekiem, że łamie pomij i rucanie różnego
 fastudstwa ~~na grob~~ ^{ery-kolajek} ~~to~~ jest swiżtokradz-
 twem, ale przedstawiciel władzy sowieckiej
 ponuro krzyknął: "co za bzdury gadacie,
 ery-i nie wszystko jedno, gdzie to sie nuro
 lezalo?" I nieboszeryca ~~była~~ ^{została}
 zakopana na dnie smietnika.

... i temu podobne wydalenia dusko-
nal charakteryzowały samą istotę bolszewi-
mu i wywoływały śród jeńców wstępt i nie-
nawisć.

Drizin, wspominając tę nienawisć, która
~~jak eranna chmura~~
osta między nami jeńcami i naszymi
gospodarzami - bolszewikami
to o czym oni doskonale wiedzieli
~~chmura~~, rozumiejąc doskonałość dla czego
bolszewicy nie mieli odwagi wystać nas
w inną drogę, jak tylko w drogę do
lasu katyńskiego.

Ale takie rozważanie losu tysięcy jeńców
~~ani~~ ani wtenczas, ani później, ani na-
wet już w drodze do mogiły katyńskiej
nam się nawet nie sniło. Nie ~~przejrzeliśmy~~
jeszcze go gruntu bolszewików...

Duchowni w obozie

... teraz warto opisać choć zgrabszą,
jeżeli można tak powiedzieć, nasze duchowe
życie w obozie w przededniu drogi do lasu
katyńskiego, a tak samo i wtenczas, kie-
dy ~~prerwy~~ przerwy ~~szeregi~~ szeregi naszych towarzyszy ~~już~~

~~rozpoczęli~~ ~~swój~~ swój śmiertelny marsz
Wśród jeńców było dużo księdy i kilku
duchownych prawosławnych, wziętych do
 niewoli jako kapelanowie wojskowi.

Cranna, znowg witaly tak samo nad na-
mi przez cały czas naszego pobytu w obozie
tajemnicze zniknięcia to tego, to innego z
nas... Jak dowiedzieliśmy się, zabierano ich
nocami i wywożono z obozu w nieznanym
kierunku. Jaki system kierował bolsze-
wikami w wyborze ofiar - było ~~nam~~ bardzo
ciężko zorientować się, bo enkawedysty
brali ludzi i różnych rang, i różnego wie-
ku, i różnego pochodzenia. Na ten temat
krążyły wśród nas najrozmaitsze plotki i
domysły.

Później, kiedy taki sam los spotkał i
mnie, - dowiedziałem się, że oficerów tych
wywożono do więzień, gdzie NKWD próbo-
wało wywignać z nich różne wiadomości,
które ich z pewnych ~~przebiegów~~ ^{przebiegów} specjalnie
~~interesowały~~ ^{interesowały} ciekawiły.

"Wyzwolenie" się zaeryna.

Takim oto trybem płynęło nasze stare życie
pod pilnym okiem naszych "wychowawców"
które wiedzieliśmy prawie nie o tem, co się ^{działo} robi
na świecie, a nieuchwytna atmosfera groźby
nie zważając na kłamliwe obietanki naszych
władz i niesztosere ich pocieszenia, erannym,
trajającym dymem powlekata dera i dusze
wszystkich przymusowych mieszkańców obozu.
... na poranku marca 1940 roku

z ciał, czas naszego pobytu w obozie tajemnicze zniknięcia to tego, to innego z nas... Jak dowiedzieliśmy się, zabierano ich nocami i wywożono z obozu w nieznanym kierunku. Jaki system kierował bolszewikami w wyborze ofiar - było nam bardzo ciężko zorientować się, bo enkawedysty brali ludzi i różnych rang, i różnego wieku, i różnego pochodzenia. Na ten temat krążyły wśród nas najrozmaitsze plotki i domysły.

Później, kiedy taki sam los spotkał i mnie, - dowiedziałem się, że oficerów tych wywożono do więzień, gdzie NKWD próbowało wyzyskać z nich różne wiadomości, które ich z pewnych względów specjalnie ~~interesowały~~ ciekawiły.

"Wyzwolenie" się zaczęło.

Takim oto trybem płynęło nasze stare życie pod pilnym okiem naszych "wychowawców" ^{dziś} iki wiedzieliśmy prawie nie o tem, co się ~~robi~~ na świecie, a nieuchwytna atmosfera groźby nie zważając na kłamliwe obietnice naszych władz i niespełnienie ich pocieszenia, erannym, trującym dymem powlekata dęca i dusze wszystkich przymusowych mieszkańców obozu. Aż tu, jakiś na początku marca 1940 roku